

Dorota Pokrop, Andrzej Pałys

Krajowy System e-Faktur (KSeF) – kontekst prawny, wyzwania techniczne i konsekwencje praktyczne dla przedsiębiorców

Słowa kluczowe: e-fakturowanie, KSeF, technologie podatkowe

Niebawem w Polsce pojawi się nowe rozwiązanie w zakresie elektronicznego raportowania podatkowego – Krajowy System e-Faktur (KSeF). System ten umożliwi podatnikom (a w 2023 r. uczyni obowiązkowym) wystawianie faktur w formacie xml, zgodnym z przygotowaną przez Ministerstwo Finansów strukturą danych. Artykuł rozpatruje kwestie prawne i techniczne związane z wdrożeniem systemu dla podatników, w szczególności w zakresie procesu wystawiania faktur sprzedażowych zgodnie z nowymi wymogami, a także odbierania faktur zakupowych.

1. Wprowadzenie

Od kilku lat obserwujemy postępującą digitalizację rozliczeń VAT w Polsce. Po wprowadzeniu plików JPK_VAT i JPK_VAT7M przyszedł czas na ustrukturyzowane faktury elektroniczne wysyłane za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur – dalej KSeF. Polska będzie czwartym krajem w Unii Europejskiej, który zdecydował się na takie rozwiązanie¹. Wraz z kasami fiskalnymi on-line ma to być narzędzie uszczelniające rozliczenia VAT – każda sprzedaż będzie na bieżąco widoczna dla organów podatkowych. Ministerstwo Finansów liczy na to, że przyniesie ono przedsiębiorcom również określone korzyści, zarówno podatkowe, jak i biznesowe.

KSeF to system teleinformatyczny służący do wysyłania, otrzymywania i przechowywania faktur ustrukturyzowanych.

Po wprowadzeniu do niego danych faktury będzie on przydzielał dokumentowi unikalny numer identyfikujący oraz weryfikował zgodność danych zawartych w takiej fakturze ze wzorem faktury ustrukturyzowanej. Sama faktura będzie uznawana za wystawioną i doręczoną w dniu nadania jej przez system numeru identyfikacyjnego. Będzie miała formę ustrukturyzowaną, z określonymi polami obligatoryjnymi w formacie pliku xml.

¹ Pozostałe kraje to Włochy, Węgry oraz w ograniczonym zakresie Grecja. Szerzej zob. N. Panayiotou, *Government to business e-services – A systematic literature review*, „Government Information Quarterly” 2021, Vol. 38, Issue 2.

Szczegóły zostały opisane w dalszej części artykułu. Wersja testowa KSeF działa już od 11.10.2021 r.² Sam system w wersji operacyjnej zacznie funkcjonować w styczniu 2022 r. Na początku korzystanie z niego będzie dobrowolne, ale Ministerstwo Finansów oficjalnie deklaruje, że docelowo chce objąć obowiązkiem elektronicznego fakturowania wszystkie podmioty (podatników VAT w Polsce) – i to już od 2023 r.

Trzeba podkreślić, że KSeF stanowi zupełnie nowe podejście do kwestii e-faktur. Obecnie faktury elektroniczne funkcjonują w formacie EDI, czy PDF, z zakresiem danych uzgodnionym pomiędzy stronami i bez pełnego wglądu organów podatkowych w szczegóły transakcji. Pełna transparentność rozliczeń, jaką przyniosą faktury ustrukturyzowane, wymaga odpowiedniego przygotowania zarówno od strony rozliczeń VAT, jak i od strony procesów okołopodatkowych, które obecnie opierają się np. na fakturach papierowych czy wydrukach dokumentów PDF. Tylko całościowe spojrzenie na tę kwestię daje gwarancję, że nowe e-faktury będą funkcjonowały prawidłowo i będzie można bezpiecznie korzystać z uproszczeń biznesowych, jakie przy okazji tej zmiany można osiągnąć.

2. Skąd czerpać wiedzę o KSeF

Jeśli chodzi o warstwę merytoryczną, to szczegółowe wymogi dotyczące e-faktur w KSeF wynikają z ustawy z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów

² Zob. <https://www.podatki.gov.pl/ksef/strefa-testowa-ksef/> (dostęp: 5.11.2021 r.).

i usług oraz niektórych innych ustaw³ – dalej ustawa zmieniająca. Dotyczy ona mechanizmu fakultatywnego, ale wskazuje na zasady, które najprawdopodobniej będą adekwatne w systemie obligatoryjnym. Sama ustawa jest dość lakoniczna, można więc spodziewać się bądź dodatkowych modyfikacji, bądź objaśnień ministerialnych, szczególnie jeśli chodzi o pytania i wątpliwości podatników co do docelowego, obowiązkowego modelu KSeF.

Ponadto nieco więcej szczegółów można znaleźć w uzasadnieniu projektu ustawy⁴, a dodatkowych przydatnych informacji – np. jakie faktury nie będą objęte KSeF – należy poszukiwać w Raporcie z konsultacji projektu z 1.02.2021 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw⁵ – dalej Raport.

Jeśli chodzi o wiedzę bardziej techniczną, trzeba sięgnąć do stron Ministerstwa Finansów. Roboczą wersję schem xsd dla e-faktury można odnaleźć wraz z dokumentacją i przykładowymi plikami e-faktur w zakładce „Krajowy System e-Faktur” na podstronie krajowej Administracji Skarbowej⁶. Jednocześnie schemy te są także przechowywane na stronie zawierającej pozostałe schemy i formularze podatkowe⁷. Warto śledzić oba te źródła, aby nie przeoczyć zapowiadanej przez ustawodawcę zmiany schem z wersji roboczej na finalną. Drugi istotny obszar techniczny to dokumentacja połączenia z KSeF (tzw. API). Dokumentacja ta, wraz z testową wersją rozwiązania, została udostępniona na stronie Ministerstwa Finansów w zakładce „KSeF”⁸.

3. Kontekst merytoryczny wdrożenia KSeF

Kluczowym wyzwaniem merytorycznym jest zapewnienie prawidłowości i kompletności danych zawartych w e-fakturze.

3.1. Prawidłowość danych

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że dotychczas różne niedociągnięcia czy błędy formalne faktury zazwyczaj nie miały istotnego przełożenia na faktyczne rozliczenie podatku przez sprzedawcę i nabywcę. W szczególności bardzo rzadko zdarzało się, że ze względu na błędy na fakturze sprzedawca został ukarany na gruncie ustawy z 10.09.1999 r. – Kodeks karny skarbowy⁹ oraz żeby nabywającemu odmówiono prawa do odliczenia. Stosunkowo łatwo było też skorygować takie błędy – czy to w drodze faktury korygującej, czy też noty. KSeF zmieni jednak podejście w tym zakresie,

ponieważ niepełna lub nieprawidłowa (w tym technicznie) e-faktura nie przejdzie walidacji, a co za tym idzie – nie zostanie wystawiona w ogóle w rozumieniu przepisów o VAT. Na pewno wygeneruje to problem dla dostawcy, a o odliczeniu VAT nie będzie mowy. Oczywiście, e-fakturę da się skorygować poprzez wystawienie e-faktury korygującej w KSeF albo noty korygującej poza KSeF, ale można to zrobić, tylko jeśli pierwotna e-faktura będzie wystawiona, czyli spełni podstawowe wymogi.

Bazując na doświadczeniach związanych z wdrożeniem JPK czy e-SF, można stwierdzić, że proces wdrożenia e-faktury będzie kolejnym wyzwaniem dla przedsiębiorców, nie tylko ze względu na konieczność gromadzenia kolejnych informacji, lecz przede wszystkim obowiązek raportowania ich w czasie rzeczywistym do KSeF.

3.2. Kompletność i obligatoryjność danych

Ilość danych obligatoryjnych dla e-faktury w KSeF istotnie wzrośnie w stosunku do wcześniejszych wymogów dotyczących faktur. Konieczne jest upewnienie się, że dane te są dostępne i nie stwarzają ryzyka. W przeciwieństwie do tradycyjnej faktury e-faktura w KSeF nie bazuje wyłącznie na wymogach płynących z art. 106e ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług¹⁰. Schema e-faktury w znaczny sposób rozszerza zakres informacji, jakie będzie należało ująć w celu wystawienia takiego dokumentu. W szczególności:

- zakres informacji zostanie rozszerzony o elementy dodane w JPK_V7M, m.in. konieczność oznaczania kodami GTU oraz procedur, przy czym na e-fakturze te informacje będzie trzeba wskazywać na poziomie każdej linii, nie na poziomie całej faktury;
- będą wprowadzone zupełnie nowe pola, m.in. Rozliczenie, Płatność, Warunki transakcji, które zawierają wiele nowych informacji, a także informacje, które były dotychczas stosowane w celu doprecyzowania ustaleń pomiędzy stronami transakcji, np. Incoterms czy wskazanie numeru rachunku bankowego;
- pojawią się dodatkowe nowe pola na poziomie prezentacji danych o poszczególnych wierszach transakcji, m.in. kurs walutowy czy kod PKWiU/CN;
- na fakturze korygującej konieczne będzie wskazanie numeru KSeF faktury pierwotnej.

Od razu pojawia się pytanie, czy wszystkie te dane będą bezwzględnie obowiązkowe do zamieszczenia. I tu niestety na dziś brak jest klarownych informacji. Schema e-faktury wskazuje bowiem, które pola są obligatoryjne (np. data wystawienia czy numer faktury), a które nie. Niestety znaczna część schemy zawiera

³ Dz.U. poz. 2076.

⁴ Zob. <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/E687F37F0A1124D2C125874F004411EA/%24File/1547.pdf> (dostęp: 5.11.2021 r.).

⁵ Zob. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12343202/katalog/12762044#12762044> (dostęp: 5.11.2021 r.).

⁶ Zob. <https://www.gov.pl/web/kas/krajowy-system-e-faktur> (dostęp: 5.11.2021 r.).

⁷ Zob. <https://www.podatki.gov.pl/e-deklaracje/dokumentacja-it-struktury-dokumentow-xml/#schemat-fa> (dostęp: 5.11.2021 r.).

⁸ Zob. <https://www.podatki.gov.pl/ksef/strefa-testowa-ksef/> (dostęp: 5.11.2021 r.) oraz <https://ksef-test.mf.gov.pl/> (dostęp: 5.11.2021 r.).

⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 408 ze zm.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 685 ze zm.

informację o braku obligatoryjności, ale nie ma dodatkowego komentarza w tym zakresie. Co do tych pól nie wiadomo, czy nie muszą być one wypełnione w ogóle, czy też muszą, ale tylko wtedy, kiedy podatnik posiada taką informację. Dla niektórych pól możemy posiłkować się przepisami o VAT, które regulują kwestie obowiązkowych elementów faktury. Przykładowo wiemy, że w przypadku faktury korygującej istnieje konieczność podania dodatkowych informacji, wymaganych ustawą. Problem pojawia się natomiast w przypadku nowych elementów, takich jak sekcja „Płatność”, czy „Warunki transakcji”. W ich przypadku schema nie precyzuje, kiedy dana informacja powinna być wskazana w e-fakturze. Czy w ogóle można tego pola nie wypełniać, czy też tylko wtedy, kiedy strony nie ustaliły między sobą warunków Incoterms?

Z uwagi na powyższe kluczowe jest, aby pierwszym krokiem wdrożenia była weryfikacja, czy dany element wskazany w schemie e-faktury występuje bądź może w przyszłości realnie wystąpić u podatnika, a jeśli tak – to skąd pobierać dane.

W trakcie analizy należy także zwrócić szczególną uwagę na transakcje sporadyczne, które mogą powodować konieczność raportowania nowych informacji, oraz refaktury, które wiążą się z podobnymi obowiązkami (np. refaktura usług ubezpieczeniowych wiąże się z koniecznością podania informacji o podstawie prawnej zwolnienia z VAT).

3.3. Ważny proces e-fakturowania

Konieczne trzeba też zwrócić uwagę na sam proces fakturowania. Wszystkie jego niedociągnięcia będą od razu widoczne. Dotyczy to np. terminowości fakturowania czy tzw. anulacji (które właściwie nie będą możliwe w KSeF, co może spowodować gwałtowny wzrost liczby faktur korygujących). Kłopot pojawi się także ze zbiorczymi fakturami korygującymi – skoro korekta musi zawierać numer KSeF faktury pierwotnej, może okazać się, że taki zbiorczy dokument nie będzie możliwy do wystawienia. Co więcej, nie będzie możliwości dodania żadnego załącznika do e-faktury (oczywiście będzie go można wysłać innymi metodami, ale nie będzie on integralną częścią faktury), czy też odrzucenia faktury przez nabywcę z uwagi np. na brakujący numer zamówienia czy zidentyfikowany błąd.

3.4. Czy e-faktury dotyczą tylko sprzedaży z polskim VAT?

Jedna z większych wątpliwości dotyczy kwestii, czy KSeF będzie dotyczył tylko faktur z polskim VAT, a jeśli nie, to w jaki sposób będzie odbywała się wymiana faktur z podmiotami spoza Polski. Wielu liczy na to, że tej sprzedaży KSeF nie obejmie, ale analizując przepisy, należy stwierdzić, że KSeF obejmuje prawie wszystkie faktury

wystawiane przez polskich podatników¹¹, co oznacza, że dotknie również transakcji dokonywanych z podmiotami spoza Polski, które w Polsce na VAT nie są zarejestrowane i wobec tego nie mają dostępu do KSeF w celu pobrania dokumentu. Jak więc w tym przypadku postępować? Ani sama schema, ani Raport nie odnoszą się wprost do wymiany faktur z podmiotami zagranicznymi. Jednak na podstawie założeń dotyczących wdrożenia KSeF, a także odpowiedzi zamieszczonych w Raporcie można wnioskować, że proces będzie odbywał się w dwutorowo, tzn. w kroku pierwszym poprzez faktury wystawiane na podmiot zagraniczny w KSeF oraz w kroku drugim – niezależne przekazanie kontrahentowi z zagranicy faktury w uzgodnionym formacie¹². Oznaczałoby to, że Ministerstwo Finansów zakłada, iż będzie funkcjonował tzw. system hybrydowy, w którym faktury będą obowiązkowo wystawiane w KSeF, a jednocześnie będzie działała tradycyjna forma wymiany dokumentów.

4. Kontekst techniczny wdrożenia KSeF

Dla analizy technicznego kontekstu przystąpienia do systemu e-faktur warto w pierwszej kolejności przybliżyć proces, jaki każda faktura sprzedażowa i zakupowa będzie musiała przejść, aby trafić do KSeF. W przypadku faktur sprzedażowych proces ten składa się z następujących kroków:

- przygotowanie merytoryczne faktury,
- przygotowanie techniczne faktury,
- autoryzacja użytkownika w KSeF,
- wysyłka faktury do KSeF,
- walidacja faktury i jej przyjęcie (bądź nie) do KSeF,
- nadanie numeru referencyjnego.

Jak wspomniano wcześniej, przygotowanie merytoryczne faktury musi obejmować określenie wszystkich wymaganych i opcjonalnych pól schemy xsd. Wiążą się z tym dwa wyzwania techniczne. Po pierwsze, dane te mogą pochodzić z wielu systemów informatycznych podatnika. Przykładowo informacje wymagane dla faktury, takie jak jej numer, NIP kontrahenta czy wartość sprzedaży, mogą znajdować się w systemie billingowym, podczas gdy informacje o samym towarze czy warunkach jego dostawy mogą być przechowywane w systemie logistycznym. Prawidłowe wystawienie faktury będzie wymagało integracji tych źródeł danych. Drugi problem dotyczy pól nieobligatoryjnych. Nie zostało ustalone, czy będzie to nieobligatoryjność całkowita (podatnik

¹¹ Wyjątki nie są wprost w przepisach przewidziane, ale w Raporcie czytamy m.in., że KSeF nie obejmie np. faktur VAT RR, faktur do paragonów fiskalnych czy biletów.

¹² Przyjęcie takiego podejścia wynika niejako z odpowiedzi na pkt 7 Raportu, w którym Ministerstwo Finansów wskazało, że: „Faktura korygująca wystawiona w KSeF będzie mogła być, tak jak faktura ustrukturyzowana, przekazana odbiorcy poza KSeF, w innej uzgodnionej z nim formie”. Ponadto za takim podejściem przemawia również to, iż objęcie procesem e-fakturowania podmiotów zagranicznych pozwoli na usunięcie obowiązku przekazywania plików JPK_FA za okresy od 1.01.2023 r., co jest przez Ministerstwo Finansów planowane.

wypełnia pola, tylko jeżeli ma taką potrzebę biznesową), czy nieobligatoryjność techniczna (podatnik wypełnia pola, jeżeli odpowiednie dane posiada w systemie informatycznym; tylko jeżeli takich danych nie posiada, możliwe jest ich pominięcie). W praktyce problem ten sprowadza się do pytania, czy jeżeli jakąś informację (np. o zastosowanych Incoterms) podatnik posiada w systemie informatycznym, ale nie ma biznesowej potrzeby jej ujawniania na fakturze, to czy będzie to tego zobowiązany.

Przygotowanie techniczne faktury polega na przetworzeniu zbioru danych do postaci pliku xml zgodnego ze schemą xsd.

W największym uproszczeniu schema xsd jest pustym wzorem faktury, który należy wypełnić treścią.

Zawiera ona także dla każdego pola zestaw reguł walidacyjnych, wymagając np., aby NIP miał odpowiedni format czy aby data sprzedaży znajdowała się w przewidzianym zakresie (2006–2050). Schema zarządza również logiką danych, wymuszając wypełnienie określonych sekcji (np. oznaczenie faktury jako korygującej wymusza wypełnienie pola z numerem faktury korygowanej).

Projekt rozporządzenia o zasadach korzystania z Krajowego Systemu e-Faktur przewiduje cztery metody autoryzacji użytkownika w KSeF – uwierzytelnienie kwalifikowanym podpisem elektronicznym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, podpisem zaufanym lub wygenerowanym przez Krajowy System e-Faktur ciągiem 40 znaków alfanumerycznych¹³. Ostatnia metoda będzie dostępna po wcześniejszym uwierzytelnieniu się podatnika jedną z trzech pozostałych metod. Do tego, aby użytkownik mógł autoryzować się w KSeF, konieczne jest wcześniejsze uzyskanie uprawnień do korzystania z systemu. Nadanie, zmiana lub usunięcie takich uprawnień będą możliwe bądź przez przeznaczony do tego interfejs udostępniony przez Ministerstwo Finansów¹⁴, bądź przez Portal Podatkowy, bądź poprzez pisemne zawiadomienie właściwego naczelnika urzędu skarbowego¹⁵. Możliwe będzie upoważnienie więcej niż jednej osoby (podmiotu) do autoryzacji w systemie, w tym także osób nieposiadających polskiego NIP lub numeru PESEL.

Wysyłka e-faktur do KSeF odbywa się za pomocą dedykowanego serwisu webowego udostępnionego przez Ministerstwo Finansów¹⁶. Wymaga on integracji przez interfejs programowania aplikacji (API), który opisuje

techniczne zasady komunikacji. Interfejsem wysyłane będą pojedyncze faktury w postaci plików xml lub paczki plików o ograniczonej liczebności. Jest to szczególnie istotne w przypadku masowego wystawiania faktur. W wielu systemach billingowych istniała dotychczas możliwość wystawiania faktur przez automaty. Do tego, żeby ten proces mógł być kontynuowany, konieczne jest, aby rozwiązanie informatyczne do obsługi KSeF pozwalało na autoryzację użytkownika automatycznego w systemie oraz kolejowanie faktur (jeżeli będzie ich więcej, niż KSeF będzie w stanie jednorazowo „przyjąć”)¹⁷. Alternatywnym rozwiązaniem będzie swojego rodzaju buforowanie faktur, czyli przygotowywanie ich przez automaty w czasie rzeczywistym, a następnie wysyłanie do KSeF zestawu faktur przez użytkownika posiadającego podpis elektroniczny. Forma pliku xml e-faktury powoduje również, że w KSeF nie będzie możliwości dodania do niej załącznika. Schema dopuszcza swobodne wypełnianie kilku dodatkowych pól przeznaczonych na komentarze i wyjaśnienia¹⁸, jednak dołączenie jakichkolwiek dokumentów (zestawień, fotografii, plików excel z wyliczeniami itp.) będzie niemożliwe.

Po wysyłce e-faktury do KSeF, przed jej przyjęciem, zostanie ona zwalidowana. Walidacje będą obejmować poprawność techniczną pliku, czyli jego zgodność ze schemą xsd. Obejmą one kompletność wypełnienia pól obligatoryjnych, formaty danych oraz podstawowe testy logiczne. Jeżeli faktura zostanie zwalidowana poprawnie, otrzyma numer identyfikujący ją w KSeF z oznaczeniem daty i godziny jej wystawienia. W przypadku walidacji nieprawidłowej (błędów na fakturze) system odrzuci fakturę i nie zostanie ona uznana za wystawioną.

Na moment przygotowywania niniejszego artykułu nie są przewidywane dodatkowe walidacje logiczne wykraczające poza poprawność formalną e-faktury, czyli jej zgodność ze schemą xsd¹⁹.

Nadany fakturze numer identyfikacji w KSeF będzie musiał być przechowywany przez podatnika. Będzie on pozwalał na powiązanie faktur przechowywanych w KSeF z ich odpowiednikami w systemach informatycznych spółki. Będzie również konieczny przy wystawianiu faktur korygujących (zgodnie ze schemą xsd na fakturze korygującej będzie musiał znaleźć się numer identyfikacyjny KSeF faktury pierwotnej).

¹³ Projekt rozporządzenia o zasadach korzystania z Krajowego Systemu e-Faktur zawarty jest w druku sejmowym nr 1547 z 9.09.2021 r.

¹⁴ Adres dostępowy do przedmiotowego interfejsu ma zostać zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

¹⁵ Wzór zawiadomienia stanowi załącznik do projektu rozporządzenia w sprawie korzystania z Krajowego Systemu e-Faktur.

¹⁶ Na moment przygotowania niniejszego artykułu została udostępniona testowa wersja interfejsu, <https://ksef-test.mf.gov.pl/> (dostęp: 5.11.2021 r.).

¹⁷ Ministerstwo Finansów odmówiło odpowiedzi na pytania o istnienie takiego mechanizmu po stronie KSeF oraz o przewidywaną wydajność systemu pod względem liczby możliwych e-faktur zgłaszanych na sekundę, a także maksymalnej liczby zgłaszanych jednorazowo faktur (por. pytanie 122 Raportu).

¹⁸ Pola te zostały oznaczone jako „pola rezerwowe dla wykazania informacji wymaganych na fakturach, w tym wymaganych przepisami innymi niż ustawa o podatku od towarów i usług (lub innymi przepisami)”.

¹⁹ Świadczy o tym odpowiedź na pytanie 74 Raportu, gdzie na pytanie o zakres walidacji Ministerstwo Finansów wskazuje, że będzie się on ograniczał do weryfikacji zgodności ze wzorem.

Dla faktur zakupowych proces obejmuje:

- a) pobranie faktury z systemu KSeF,
- b) wizualizację faktury,
- c) weryfikację merytoryczną faktury.

Pobranie faktury z systemu KSeF będzie musiało zostać zainicjowane przez podatnika (KSeF nie będzie samodzielnie przysyłał komunikatów o nowych fakturach zakupowych wystawionych przez kontrahenta)²⁰. W przypadku manualnego korzystania z systemu oznacza to konieczność okresowego logowania się do KSeF w celu sprawdzenia, czy nie zostały wystawione nowe faktury. Przy korzystaniu z rozwiązań informatycznych i interfejsu API system informatyczny podatnika będzie mógł okresowo odpytywać KSeF o nowo wystawione faktury²¹.

Faktury zakupowe z KSeF będą pobierane w postaci plików xml. Oznacza to, że do ich wygodnej analizy konieczne będzie ich zwizualizowanie w postaci obrazu w przeglądarce lub pliku PDF. W przypadku wielu faktur zakupowych warte rozważenia byłoby także wdrożenie mechanizmu masowej wizualizacji, a nawet prezentowania komplectu danych z wielu faktur w ustrukturyzowanej formie (np. pliku excel lub w systemie obiegu dokumentów).

Weryfikacja merytoryczna faktury zakupowej w przypadku faktur wystawianych w KSeF staje się o tyle istotna, że faktury te zostaną uznane za wystawione i otrzymane w momencie nadania im numeru identyfikującego w KSeF. Co więcej, zakres danych będzie musiał być zgodny wyłącznie ze schemą xsd, a nie specyficznymi wymogami nabywcy (np. konieczność umieszczenia na fakturze numeru zamówienia). Jeżeli do faktury sprzedawca będzie przekazywał nabywcy załączniki, to zostaną one przekazane innym kanałem niż sama faktura (np. mailowo).

Czynniki te sprawiają, że weryfikacja merytoryczna faktury będzie procesem trudniejszym niż obecnie.

E-faktury (zarówno sprzedażowe, jak i zakupowe) będą przechowywane w KSeF przez 10 lat od końca roku, w którym zostały wystawione, i w takim samym okresie podatnik będzie miał możliwość uzyskania do nich dostępu. Jeżeli okres ten będzie niewystarczający (np. dla faktur dotyczących środków trwałych), podatnik będzie zobowiązany do pobrania takich faktur z KSeF i przechowywania ich w swoim środowisku informatycznym.

Ostatnim aspektem technicznym wymagającym omówienia jest ewentualna niedostępność KSeF. W przypadku

niedostępności systemu Ministerstwo Finansów zakłada publikację (z odpowiednim wyprzedzeniem) odpowiednich komunikatów w Biuletynie Informacji Publicznej. W czasie takiej niedostępności podatnicy nie będą mogli wystawiać faktur ustrukturyzowanych²² i będą zobowiązani do ich wystawiania w sposób dotychczasowy²³. Oznacza to, że system nie będzie zapewniał redundancji, czyli w przypadku awarii lub konieczności wykonania prac serwisowych pozostanie niedostępny dla podatników.

5. Korzyści płynące z e-faktur

Wdrożenie KSeF w przedsiębiorstwie niesie ze sobą także pewne korzyści dla podatnika. Podatnik wystawiający fakturę ustrukturyzowaną ma możliwość wglądu w jej treść w każdej chwili. E-faktura nie ulegnie zaginięciu ani zniszczeniu. Jest ona bowiem archiwizowana w KSeF. Ma to również tę zaletę, że w razie kontroli podatkowej nie będzie konieczności drukowania faktur przechowywanych elektronicznie albo wyszukiwania ich w dokumentacji papierowej. Organ sam będzie mógł pobrać sobie właściwy dokument. Dodatkowo zniknie konieczność wystawiania duplikatów, co powinno przyczynić się również do uzyskania płatności w krótszym terminie. E-faktury uproszczą też rozliczanie faktur korygujących. Sprzedawca nie będzie musiał zbierać dokumentacji potwierdzającej dokonanie ustaleń z nabywcą²⁴. Nabywca z kolei nie będzie musiał ustalać, kiedy warunki do obniżenia ceny zostały uzgodnione i spełnione. Będzie zobowiązany do zmniejszenia kwoty podatku naliczonego w rozliczeniu za okres, w którym otrzymał przy użyciu KSeF fakturę korygującą w postaci faktury ustrukturyzowanej²⁵. To duża zaleta, ponieważ zasady rozliczania korekt po zmianach wynikających z pakietu SLIM VAT²⁶ znacznie się skomplikowały.

Ponadto wobec podatnika, który w danym okresie rozliczeniowym będzie posługiwał się wyłącznie fakturami ustrukturyzowanymi oraz spełni warunki m.in. z zakresu czynnego podatnika VAT i złożenia deklaracji za każdy okres rozliczeniowy, zostanie zastosowane skrócenie terminu zwrotu VAT z 60 dni na 40 dni. Niestety, dotyczy to tylko zwrotów do kwoty nieprzekraczającej 3.000 zł. Dodatkowo użytkownicy KSeF będą zwolnieni z obowiązku archiwizacji e-faktur – te będą przechowywane w KSeF przez 10 lat od końca roku wystawienia dokumentu.

KSeF daje także możliwość osiągnięcia innych korzyści biznesowych, np. w zakresie optymalizacji procesu księgowania dokumentów, przyspieszenia płatności, obniżenia kosztów obsługi administracyjnej, ułatwień w trakcie kontroli podatkowych. Ważne jest jednak, żeby o te obszary zadbać już na etapie wdrażania e-faktur, aby od samego początku projektować zmieniony proces w najlepszy możliwy sposób.

²⁰ Por. odpowiedź na pytanie 71 Raportu.

²¹ We wspomnianej wyżej odpowiedzi na pytanie 71 wskazano, że system informatyczny będzie mógł „co określony czas odpytywać KSeF”. Nie zostało ustalone, czy częstotliwość ta będzie mogła zostać określona przez podatnika, czy zostanie narzucona przez KSeF. Na pytanie 119 dotyczące możliwości masowego pobierania faktur zakupowych w postaci pliku CSV Ministerstwo Finansów nie udzieliło odpowiedzi.

²² Por. odpowiedź na pytanie 114 Raportu.

²³ Por. odpowiedź na pytanie 164 Raportu.

²⁴ Art. 1 pkt 2 ustawy zmieniającej.

²⁵ Art. 1 pkt 4 lit. b ustawy zmieniającej.

²⁶ Zmiany wynikające z ustawy z 27.11.2020 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2419).

Proces wdrożenia e-faktur to wyzwanie nie tylko technologiczne, lecz także organizacyjne, które dla podatników będzie wiązało się z koniecznością wprowadzenia zmian w procesach biznesowych, które towarzyszą wykorzystywaniu faktur w przedsiębiorstwie. Dotyczy to czasem mało oczywistych obszarów, tj.:

- 1) konieczności zbudowania komunikacji między system finansowo-księgowym a Krajowym Systemem e-Faktur. API zostało już przez Ministerstwo udostępnione, można więc budować lub wdrażać odpowiednie narzędzia. Szczególną uwagę należałoby zwrócić na radzenie sobie z komunikatami o błędach. Jest to niezbędne dla uzyskania pewności, że faktura została dostarczona do nabywcy i można oczekiwać płatności, a jeśli nie – że należy ją niezwłocznie poprawić i wysłać ponownie;
- 2) zbudowania procedur dodatkowej akceptacji faktur sprzedażowych, np. poprzez losową weryfikację numerów WZ wskazanych na e-fakturze czy wprowadzenie do umów z kontrahentami zapisów regulujących kwestie wykorzystania dodatkowych pól (np. pola „Dodatkowy opis” w celu podania numeru zamówienia);
- 3) zmiany w rozliczeniach wydatków pracowniczych – ponieważ pracownik nie dostanie faktury do ręki, a e-faktura zostanie pobrana w KSeF, potrzebne będzie wdrożenie specjalnego rozwiązania pozwalającego na alokację e-faktur do poszczególnych osób, aby np. dać im wgląd do części faktur zakupowych w celu dokonania rozliczenia.

6. Podsumowanie

Bazując na doświadczeniach związanych z wdrożeniem JPK_V7M, można śmiało stwierdzić, że proces wdrożenia e-faktury będzie kolejnym wyzwaniem dla przedsiębiorców, chyba nawet większym niż sam JPK. O ile JPK składany jest raz w miesiącu i można jeszcze zwalidować i poprawić dane przed wysyłką, o tyle proces e-fakturowania będzie toczył się w czasie rzeczywistym, więc nanoszenie manualnych poprawek będzie co najmniej znacznie utrudnione. A skutki błędów, nawet tych technicznych, będą dużo większe. W ekstremalnym przypadku faktura nie zostanie w ogóle wystawiona, co rodzi ryzyko odpowiedzialności na podstawie Kodeksu karnego skarbowego, ale też ryzyko biznesowe związane z brakiem płatności za transakcję.

Dlatego odpowiednie przygotowanie jest kluczowe – i to niezależnie od tego, czy przedsiębiorca zdecyduje się na zmianę swojego systemu finansowo-księgowego, zakup dodatkowego oprogramowania zewnętrznego do obsługi e-faktur w KSeF, czy też będzie chciał zlecić cały proces firmie zewnętrznej. Zawsze przecież trzeba wdrożyć i przetestować tę zmianę i dobrze byłoby zrobić to jeszcze w 2022 r., póki e-faktury w KSeF nie są jeszcze powszechnie obowiązujące. Gdyby bowiem były potrzebne poprawki, trzeba zdążyć z ich wprowadzeniem do 1.01.2023 r., bo wtedy e-faktura stanie się obowiązkowa.

Abstract

Dorota Pokrop

The author is a tax adviser, Head of the Indirect Tax Team at EY (Warsaw, Poland)

Andrzej Pałys

The author is a tax adviser, Head of Tax Technology Team at EY (Warsaw, Poland)

The National e-Invoicing System (KSeF): Legal Context, Technical Challenges, and Practical Consequences for Businesses

In Poland, a new solution in the field of electronic tax reporting – the National e-Invoicing System (KSeF) – will appear soon. This system will enable taxpayers (while in 2023 will make it mandatory) to issue invoices in xml format, consistent with the data structure prepared by the Ministry of Finance. The paper discusses legal and technical issues related to the implementation of the system for taxpayers, in particular relating to the process of issuing sales invoices in line with the new requirements, as well as receiving purchase invoices.

Keywords: e-invoicing, KSeF (National e-Invoicing System), tax technologies

Bibliografia / References

Panayiotou N., *Government to business e-services – A systematic literature review*, „Government Information Quarterly” 2021, Vol. 38, Issue 2.

Dorota Pokrop

Autorka jest doradcą podatkowym, liderem zespołu podatków pośrednich w EY

Andrzej Pałys

Autor jest doradcą podatkowym, liderem zespołu technologii podatkowych w EY

REKLAMA

